

lig en Sag, som indeholder mange vanskelige Momenter, der mulig i flere Retninger kunde ønskes yderligere oplyste; og det vilde ikke undre mig, det vilde ikke for mig være et Beviis paa Mangel af Rettens hurtige og tilbørlige Pleie, om denne Sag ved første Instantis først efter flere Aars Forløb blev paadømt; og efterat Sagen var paadømt ved Hof- og Stadsretten, vilde den sandsynligviis blive indanket for Høiesteret, og jeg troer sandelig, at let ikke ganske saa Aar kunde forløbe, inden vi fik endelig Dom i Sagen. Det er derhos meget muligt, at der i den omhandlede Anledning vilde blive anlagt flere forskellige Sager. Jeg tør saaledes ikke tilraade at slaae ind paa denne Bei; og i hvad jeg tidligere tillod mig at yttre om det, som det forekom mig, noget Paatrængende i Opfordringen til at omordne disse Forhold, vil man see et yderligere Motiv for, at jeg ikke kan ønske Udsættelsen af den hele Reform, indtil en saadan mulig Proces engang maatte blive endeligen paadømt. Jeg skal saa meget mindre tilraade noget Saadant, som der aabner sig en anden Bei, ved hvilken det tør antages at Gierne af Bagergaardene ifølge Protestens Indhold, ikke ville finde sig utilfredsstillende. Det er den samme Bei, som ogsaa den ærede Taler, der igaar sidst havde Ordet (Monrad), har henvisst til; men jeg skal noget nærmere udtale mig herover, da jeg troer, at dette ikke vil gjøres aldeles overflødigt ved det Foredrag, vi igaar hørte af denne ærede Taler. Naar man nemlig spørger, om overhovedet denne Sag egner sig til at gjøres til Gjenstand for Domstolenes Afgjørelse, saa tilstaaer jeg, at det ikke er ganske uden Betænkelse, at jeg gaaer ind derpaa, selv om det skeer saaledes, at den legislative Foranstaltning ikke derved standses, idet Thinget voterer Loven med Forbehold for de Paagjældende til at see deres formeentlige Eneret paakjendt ved Domstolene. Det kunde nemlig vel synes noget betænkeligt i sine Følger med Hensyn til mange andre Tilfælde, hvor man dog ikke let vilde gaae ind paa noget lignende; men jeg er dog tilbøielig til at mene, at man i nærværende Tilfælde kunde vælge hiin Fremgangsmaade. Her foreligger nemlig en bestemt For-

dring fra et Antal Borgere, som, være sig med Rette eller med Urette, med mere eller mindre Besøielse, antage at være i Besiddelse af et egentligt reelt Privilegium. Dette Tilfælde er derhos af en høist singular Natur; og naar det kun fastholdes, at man her gaaer ud fra dette særegne Tilfældes høist eiendommelige Beskaffenhed, saa frygter jeg, ikke for de mulige Conseqventer med Hensyn til andre Tilfælde. Naar jeg mener, at en saadan Hensyn til Domstolene ikke skulde standse de legislative Forholdsregler, men at man omvendt skulde tage Bestemmelse om Ordning af Bagernæringen, med Forbehold af de Vedkommendes Afgang til at søge Lands Lov og Ret, da vil man maaskee derimod indvende, at de Vedkommende vilde være ilde tjente med at deres formeentlige Eneret hævedes, og der gaves dem Anvisning paa senere at gjøre deres formeentlige Erstatningskrav gjældende. Men det forstaaer sig, at naar der til de Vedkommendes Fordeel toges en saadan Reservation som den omtalte, maatte denne forstaaes med Hensyn til de Forhold, som bestode, inden Loven udkom, og at naturligviis den nye Lov paa ingen Maade maatte virke tilbage eller have mindste præjudicerende Indflydelse paa Erstatnings-Spørgsmaalet. Enhver Ret, som de Vedkommende, inden Loven gaves, kunde erholde anerkjendt ved Domstolene, den samme Ret og i selvsamme Omfang maatte de i Kraft af den ommeldte Reservation kunne erholde Dom for, efterat Loven er udkommen. Men der er endnu en Indvending, som af en anden æret Taler er bleven antydet igaar, nemlig at det skulde være betænkeligt at gaae ind paa at give Love til endelig Ordning af visse Forhold, med saadanne Reservationer, hvis Resultat man ikke forud kender, idet man ikke kan vide hvor stort Erstatningsbeløbet i sin Tid kunde blive. Jeg skal her til bemærke, at det forekommer mig, at denne Indvending er mere tilfyneladende end træffende. Naar de Vedkommende ved Domstolene erkjendes at have Ret til Erstatning, maa det jo antages, at de virkelig have en saadan Ret; i saa Fald vil det iøvrigt ikke, som en æret Taler igaar vistnok af en Feiltagelse yttrede, være Domstolene, der have at bestemme Erstat-